

ตลาดเก่าหัวตะเข้ที่ค่อนข้างเงียบเหงา

สักการะพระบรมสารีริกธาตุได้ที่ วัดปลุกศรีธา

หุ่นองค์เขียนที่เรือเจฮงเต๋ว

ชมหัวและหางจรเข้ได้ที่ศาลเจ้าพ่อหัวตะเข้

ล่องคลองประเวศบุรีรัมย์ ชมวัด-ตลาด

ลขกรร

โดย : อนุชญา

travel_astvmgr@hotmail.com

เมื่อเร็ว ๆ นี้ฉันมีโอกาสนั่งเรือเที่ยวในคลองสองแถว "ลาดกระบัง" เพราะทางเขตเขาได้จัดกิจกรรม "ล่องเรือศึกษาวัฒนธรรมชาวลาดกระบังกับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น" พาผู้สนใจไปนั่งเรือเที่ยวชมคลองประเวศบุรีรัมย์ คลองสำคัญแห่งหนึ่งใน 46 คลองของเขตลาดกระบัง และยังได้เข้าชมวัดสำคัญๆ ในแถบนี้หลายวัด

ลาดกระบังนั้นแต่เดิมเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดมีนบุรี มีชื่อเรียกว่าอำเภอแสนแสบ แต่ชื่ออำเภอแสนแสบก็ไม่ตรงกับความเป็นจริงนักเพราะคลองแสนแสบเป็นคลองที่อยู่ในอำเภอมีนบุรี จังหวัดมีนบุรีในขณะนั้น ต่อมาจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอลาดกระบัง และกลายมาเป็นเขตลาดกระบังอย่างทุกวันนี้

มีข้อสันนิษฐานถึงคำว่า "ลาดกระบัง" ว่า น่าจะมาจากชื่อเรียกเรือมือจับสี่ตัวน้ำที่มีลักษณะเหมือนร่างเทพูกรวยแหลมที่เรียกว่า "กระบัง" เพราะในบริเวณนี้มีคลองอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสี่ตัวน้ำหลากชนิด ชาวบ้านจึงนิยมใช้กระบังกันทางน้ำไหลบังบังให้ปลาเข้าไปติดในร่างแทน จนเป็นที่มาของชื่อลาดกระบัง หรืออีกข้อสันนิษฐานหนึ่งว่า แต่เดิมบริเวณนี้เป็นเขตรกที่มีสี่ตัวน้ำอาศัย ทั้งข้างทั้งสองใช้เดินเส้นทางผ่านไปมาเสมอจนทำให้พื้นดินพังทลายชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า ลาดบัง ก่อนจะเพี้ยนมาเป็นลาดกระบังนั่นเอง

แต่ที่แน่ๆ เมื่อได้ยินคำว่าลาดกระบัง หลายๆ คนคงต้องนึกถึง "สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง" สถาบันอุดมศึกษาที่โดดเด่นในสาขาวิศวกรรม และ "เจ้าคุณทหาร" ที่เป็นส่วนหนึ่งของชื่อสถาบันนั้น ก็ถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญท่านหนึ่ง โดยท่านเจ้าคุณทหารที่กล่าวถึงนี้ก็คือ "เจ้าพระยาสุรวงศ์ไวยวัฒน์" (วร บุนนาค) บุตรชายใหญ่ของสมเด็จพระยาบรมมหาราชวังศรีอยุธยา (ช่วง บุนนาค) กับท่านผู้หญิงกลิ้ง ท่านดำรงตำแหน่งเป็นสมุหกลาโหมในรัชกาลที่ 5 และบุคคลทั่วไปเรียกท่านว่า "เจ้าคุณทหาร" หรือ "เจ้าคุณกลาโหม" ท่านได้มาจับจองที่ดินบริเวณริมคลองประเวศฯ เนื้อที่กว่า 1,500 ไร่ และมีความประสงค์จะให้ที่ดินนี้เป็นสถานศึกษา ซึ่งต่อมาความประสงค์ของท่านก็เป็นจริงเมื่อได้มีการก่อตั้งสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบังขึ้น

รู้จักความเป็นมาของลาดกระบังกันไปแล้ว คราวนี้ก็จะได้ล่องเรือกันเสียที สำหรับคลองที่เราจะล่องเรือกันในวันนี้คือ "คลองประเวศบุรีรัมย์" ลำคลองสายหลักที่ใหญ่ที่สุดและยาวที่สุดของเขตลาดกระบัง คลองสายนี้เป็นคลองขุดที่รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้ขุดต่อจากคลองพระโขนงไปเชื่อมกับคลองด่าน ออกสู่แม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา เรียกคลองช่วงที่ขุดต่อออกไปนี้ว่าคลอง

"ลาดกระบัง"

บรรยากาศริมคลองประเวศบุรีรัมย์

ประเวศบุรีรัมย์ และต่อมายังได้ขุดคลองแยกจากคลองประเวศบุรีรัมย์อีก 4 คลอง คือ คลองหนึ่ง คลองสอง คลองสาม และคลองสี่

น้ำในคลองประเวศฯ ยังเป็นน้ำคุณภาพดีอยู่มาก สิ่งที่ได้จากขุดคลองนี้ทำให้เห็นแต่ละบ้านมีกระชังเลี้ยงปลา มีเครื่องมือจับปลา อีกทั้งยังนิยมปลูกผักกั๋งกันริมตลิ่ง ว่ากันว่าในแถบนี้เป็นแหล่งปลูกผักกั๋งส่งขายแหล่งใหญ่เลยทีเดียว และจุดหมายแห่งแรกที่เราล่องเรือกันไปในนี้ก็คือ "วัดลาดกระบัง" หรือที่ชาวบ้านแถบนั้นเรียกว่า "วัดสาม" เพราะเป็นวัดที่ตั้งอยู่ปากคลองสาม วัดนี้เป็นวัดสำคัญของเขตลาดกระบัง สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2424 โดยหมื่นราชบุรี (น้อย) และบุตรธิดา ได้ถวายที่ดินและจัดสร้างเสนาสนะต่างๆ ขึ้นภายในวัดอีกทั้งภายในวัดยังมี "หลวงพ่อขาว" หรือ "พระพุทธรูปยาศา" พระพุทธรูปประธานปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่ในวิหาร หลวงพ่อขาวเป็นพระพุทธรูปก่อด้วยอิฐพอกปูนทาสีขาว ถือว่าเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวลาดกระบังให้ความเคารพศรัทธาเป็นอย่างมาก

สิ่งหนึ่งที่สังเกตเห็นว่าแปลกในวิหารหลวงพ่อขาวนี้ก็คือ ปกติแล้ววัดอื่นๆ จะมีให้ยกพระพุทธรูปเสี่ยงทาย หรือขังเสี่ยงทาย แต่ที่วัดนี้ให้อุ้มพระพุทธรูปเสี่ยงทาย ซึ่งพระพุทธรูปนี้คือบุตรของพระพุทธรูปเจ้า ที่หล่อด้วยสำริดขนาดเท่าๆ กับเด็ก 2-3 ขวบ นอนอยู่บนพูกี่หมอนหนุน มีหมอนข้างเหมือนที่นอนเด็กไม่ผิดเพี้ยน ให้ยกเสี่ยงทายตามแต่จะอธิษฐานกัน ฉะนั้นก็ไม่สามารถหาคำตอบได้ว่าทำไมจึงต้องเป็นพระพุทธรูป รู้แต่ว่ามีคตินิยมมายกเสี่ยงทายกันไม่น้อยเลย

นั่งเรือกันต่อมาที่ "วัดปลุกศรีธา" หรือที่ "วัดสี่" วัดเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งบริเวณปากคลองสี่ สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2388 โดยนายเสว และชาวจีนชื่อ นายไป วัดแห่งนี้เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งอัญเชิญมาจากประเทศอินเดียเมื่อปี พ.ศ. 2547 ในตอนนั้นพระบรมสารีริกธาตุได้ประดิษฐานไว้ที่ศาลาการเปรียญเป็นการชั่วคราว โดยทางวัดกำลังสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ เป็นอุโบสถทรงมูฮอมมัดขึ้น ด้านในตกแต่งด้วยจิตรกรรมฝาผนังและไม้สักแกะสลักเป็นภาพพุทธชาดก แม้จะยังไม่เสร็จแต่ก็เริ่มเห็นความงดงาม และเมื่ออุโบสถสร้างเสร็จเรียบร้อยเมื่อไรก็จะอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐานไว้เป็นการถาวร ส่วนอุโบสถหลังเก่านี้ทางวัดยังคงดูแลรักษาสภาพไว้เป็นอย่างดี แต่ไม่ได้เปิดให้คนเข้าชมแล้ว ยกเว้นในวันสำคัญต่างๆ ทางศาสนา

มาที่ลาดกระบังแล้วก็ต้องไม่พลาด "ตลาดหัวตะเข้" ตลาดโบราณริมน้ำในกรุงเทพฯ อีกแห่งหนึ่งซึ่งเป็นเรือนแถวไม้เรียงรายริมสองฟากฝั่งคลองประเวศบุรีรัมย์ เหตุที่ชื่อว่า "หัวตะเข้" ก็เพราะแต่ก่อนนี้มีจระเข้ชุกชุม แต่ตอนนี้หากจะมีจระเข้สักตัวก็คงเป็นเรื่องแปลก แถมนกคนคงแตกตื่นกันน่าดู กลับมาดูตลาดกันต่อดีกว่า ตลาดหัวตะเข้เป็นตลาดเก่าอายุกว่าร้อยปี เป็นตลาดยุคเดียวกับตลาดคลองสวนของจังหวัดสมุทรปราการ แต่เดิมเคยมีร้านรวงคึกคัก มีเรือพายขายของสัญจรผ่านไปมา แต่วันนี้ที่ล้มไปตั้งแต่หมดตลาดหัวตะเข้เข้าก็อยู่ริมคลองก็พบว่าไม่มีบรรยากาศเงียบเหงาชวนซา อาจเป็นเพราะเคยเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ไปเมื่อประมาณสิบปีก่อน รวมไปถึงถึงการจราจรทางน้ำไม่เป็นที่นิยมเท่าที่บอก ทำให้ปัจจุบันมีร้านค้าเพียงไม่กี่ร้านที่ยังเปิดขายของกินของใช้อยู่ แต่หากได้ลองมาเดินชมบรรยากาศในบริเวณนี้ก็จะได้เห็นภาพอดีตที่หาชมไม่ได้จากที่อื่น

นอกจากนั้น หากเดินลึกเข้าไปด้านหลังตลาดในชุมชนหลวงพ่อทวด-ท่านเลี่ยม ก็จะเห็นบรรยากาศของชุมชนริมน้ำ หรือจะให้ตรงจริงๆ ก็ต้องเรียกว่า ชุมชนหน้า เพราะเนื่องจากมีคลองซอยแยกย่อยทำให้ดูเหมือนว่าบ้านสร้างอยู่บนน้ำจริงๆ และสำหรับคนที่ชอบชมงานศิลป์ หากเดินลึกเข้าไปในชุมชนจะสามารถเข้าไปชมงานศิลปะชิ้นสวยๆ ในหอศิลป์ของ "วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง" ได้ด้วยเช่นกัน

เมื่อเดินกลับออกมาที่ตลาดเก่าริมน้ำ และข้ามสะพานไปยังอีกฝั่งคลองแล้วเดินต่อมาอีกหน่อยก็จะเห็นความคึกคักของตลาดหัวตะเข้ใหม่ได้ โดยที่ตลาดบริเวณนี้ก็มีทั้งตลาดสด ร้านอาหาร และร้านขายของกินของใช้ต่างๆ เหมือนตลาดทั่วไป อยาลืม

หลวงพ่อขาว วัดลาดกระบัง

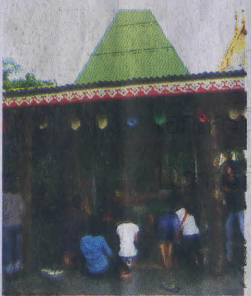
ภาพวิถีชีวิตที่พบเห็นได้ริมคลอง

แวะเข้าไปที่ "เรือเจฮงเต๋ว" ซึ่งมีองค์เขียน หรือพระโขนงสี่แฉก ซึ่งเมื่อร้อยกว่าปีก่อนท่านได้เดินทางมาจากเมืองจีนมาพำนักอยู่ในแถบลาดกระบังนี้ ท่านเป็นผู้ยึดมั่นในหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าด้วยการถือศีลกินเจ สวดมนต์ภาวนาอยู่ในโรงเจแห่งนี้จนได้ฌานสมาบัติ ละสังขารไปในขณะกำลังนั่งสมาธิอยู่ ร่างที่ไม่เก่าเปื่อยของท่านยังคงมีผู้มาเคารพกราบไหว้กันที่โรงเจแห่งนี้

มาถึงตลาดหัวตะเข้แล้วไม่ได้มาดูหัวตะเข้ก็ต้องเรียกว่ามาไม่ถึง เพราะต้องมาที่ศาลเจ้าเล็กๆ ที่อยู่ใกล้กับสี่แยกหัวตะเข้ (สี่แยกที่ว่านี้ไม่ใช่ถนนแต่เป็นสี่แยกของคลอง) ตั้งอยู่ริมน้ำในตลาดหัวตะเข้ใหม่ บริเวณสี่แยกนี้เป็นที่ตั้งของศาลเจ้าจีนเล็กๆ เรียกว่า ศาลเจ้าพ่อหัวตะเข้ ไส้โตภายในศาลเจ้านี้ก็คือหัวจระเข้ และหางจระเข้ที่ตั้งอยู่ภายใน มีอายุกว่าร้อยปีแล้วเช่นกัน

สำหรับจุดหมายปลายทางสุดท้ายของการล่องเรือในวันนี้คือ "วัดสุทธาโภชน" ที่ต้องนั่งเรือเข้าไปในคลองลำปลาหัว คลองเล็กที่แยกออกจากคลองประเวศบุรีรัมย์ ที่วัดสุทธาโภชนนี้เป็นวัดสำคัญอีกแห่งหนึ่ง โดยเป็นวัดของชุมชนชาวมอญในเขตลาดกระบัง สร้างโดยเจ้าจอมมารดาภิน ในรัชกาลที่ 4 ที่วัดสุทธาโภชนนี้มีสิ่งที่น่าสนใจมากมาย ไม่ว่าจะเป็นพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเขตลาดกระบัง พิพิธภัณฑ์เรือมรดก ออนุสาวรีย์หินอ่อนของเจ้าจอมมารดาภิน รวมถึงการ "ตักบาตรพระร้อย" งานสำคัญในวันออกพรรษาซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีที่นี่ เนื่องจากความน่าสนใจมีมาก ในคราวหน้าจึงจะขอพาเที่ยววัดสุทธาโภชนแบบเต็มๆ อีกครั้งหนึ่งเสียเลยก็แล้วกัน ■

สอบถามรายละเอียดการเดินทางเรือท่องเที่ยวคลองประเวศบุรีรัมย์ได้ที่สำนักงานเขตลาดกระบัง โทร.0-2326-9149

สักการะอนุสาวรีย์เจ้าจอมมารดาภินที่วัดสุทธาโภชน

ชมงานศิลปะหลากหลายแนวที่หอศิลป์วิทยาลัยช่างศิลป์ลาดกระบัง